DISPVTATIO INAVGVRALIS MEDICA

DE FINE ÆMORRHOIDVM PRINCIPIO VARIORVM MALORVM.

QVAM

DEO T. O. T. M. AVSPICE,

TORE VNIVERSITATIS AC PRO-CANCELLARIO,

MAGNIFICO, MAXIME REVERENDO, ILLVSTRI, AMPLISSIMO ATQVE CONSVLTISSIMO,

DOMINO

RISTOPHORO IGNATIO DE GVDENVS, J. V. D.

S ECCLES. COLLEG. S. SEV. CAN. CAP. ET SCHOLAST. EMINENT. AC SS. PRINC. ELECTORIS MOGVNT. CONSIL. ECCLESIAST. EJVSDEMQVE PER THVRING. IN SPIRIT. SIGILLIFERO,

IN ALMA HIERANA

TORITATE GRATIOSÆ FACVLTATIS MEDICÆ,

SVB PRÆSIDIO

SPECTATISSIMI DOMINI DECANI,

. HIERONYMI Ludolff/

PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORIS,

IARII ET ARCHIATRI ELECTORAL. MOGVNT. FAC. MED. ET PHILOS. ASSESS. ORDIN. N. N. CHYMIÆ ET MATHEM. PROF. PVBL.

TRONI ET PROMOTORIS SVI MAXIME DEVENERANDI,

PRO DOCTORIS GRADV

VMMIS IN MEDICINA HONORIBVS AC PRIVILEGIIS RITE IMPETRANDIS,

PVBLICÆ ERVDITORVM CENSVRÆ EXPONIT

AVTOR ET RESPONDENS,

DOFREDVS HENRICVS DVCKEWITZIVS,

PYRIZA-POMERANVS.

AD DIEM XVII. DECEMBR. ANNO M DCC XXV.

IN AVDITORIO MAJORI, COLLEGII MAJORIS, HOR. CONSVET.

ERFORDIÆ, Typis GROSCHIANIS, Acad. Typogr.

PRÆFATIO.

NAturam nihil facere fruſtra, vetuſtiſſimum Philoſophorum aſſertum eſt, quod ipſa avtopſia, & quotidiana experientia ubertim confirmare ſolet. Ita enim Phyſici & ſcrutatores rerum naturalium ubique certum quendam ſubeſſe finem, ſcopumque intentum jucundo ſpectaculo animadvertunt: imo unius deſtructio alterius obſervatur generatio, ut ita plane nihil occurrat in hoc univerſo, quod legibus naturæ non obediat, & commercio ejusdem perpetuo, ſive circulo quaſi ſuccumbat: Hinc mihi quidem Veterum Ethnicorum Philoſophorum animam illam mundi, ſeu ſpiritum univerſalem enatum eſſe, non ſine omni fortean ratione videtur, cum omnia ordine adeo pulcherrimo inſtructa eſſe imo & progredi viſa ſint; Aſt genuinum horum fontem neſcientes, ſolo naturæ lumine ſuffulti, non potuerunt non quævis hæc tribuere principio cuidam univerſali mundano, quod his ipſis quidem non adeo

in malam partem interpretandum eſſe arbitror, quam recentioribus quibusdam ſic dictis Alchymiſtis, qui Chriſtianam fidem ore profitentes, nihilominus gentiliſmum eo ipſo ſectantur, quando hodienum pro fucanda ſua Chryſopoeia principium tale univerſi totius commune extra DEVM ſtatuunt, cujus poſſeſſores ipſam quarumlibet rerum naturam pro lubitu eo mediante transmutare poſſent in nobilius & perfectiſſimum, ut exin quoque, tanquam medicina univerſali, homines non modo a quovis morbo curari, ſed etiam longævos imo immortales quaſi reddi poſſe polliceantur. Verum enim vero, ſaniores omnino Philoſophi longe aliter ſentiunt, præter illud enim, quod falſitas hujus hypotheſeos ſe ipſam manifeſtet, quando caritas & raritas auri quotidie incrementum capit, quo plures Alchymiſtæ hinc inde exſurgunt, & terminus vitæ humanæ tanto magis abbreviatur, quo frequentiora divulgantur univerſalia, quod & ipſorum artificum horum exempla ſatis abunde docent, præter illud inquam, veri philoſophi certum fundamentum e ſacris literis didicerunt, quo innixi, omnia creata tanta perfectione producta conſiderantur, ut hominem longe inferiorem conſpiciant, quam qui ſpiritum quendam univerſalem concentrare & perfectioni creatæ aliquid perfectius corporibus addere poſſet. Quicquid ſit, meum jam non eſt, prolixius de his diſſerere, hoc tamen firmo certe ſtat talo, Deum T. O. tanquam ſummum rerum naturalium directorem, imo & conſervatorem ſapientiſſime ipſam quoque naturam inſtruxiſſe, ita, ut omnia, quæ in illa aguntur, accuratiſſimo ordine

ine ac prudentiſſime perficiantur: Quid quod ipſi
iorbi genus humanum infeſtantes bonum intendant
nem, dum natura a materia præternaturali & mor-
ifica ſeſe liberare vult, & aut nimis debilitata, vel ob
imiam materiæ peccantis copiam ſæpius varia mala
roducere ſolet, atque a vero ſcopo aberrare cogitur,
uod Celeberrimus noſtri temporis Medicus *D. Stahl*,
ı ſuis Diſſertationibus Medicis paſſim luculenter teſtatus
ſt, & *Kundmannus in peculiari tractatulo*, von dem Ver-
ande des Menſchen vor und nach dem Falle, præter
lios permultos explicavit. Sic fluxum menſium ſta-
ui præternaturali annumerare nullus dubito, quamvis
jusdem ſalubritas, ſi ordinarie fluant, ipſi prædicatum
tatus naturalis tribuere multis videatur. Neque mi-
orem merentur attentionem hæmorrhoides, quas
ıultis omnino ſanitatem cum vita conſervaſſe con-
tat. Quæ vero inde reſultat ſalubritas, hæ ſi rite
onſtitutæ ſint, ea certe non raro mutatur & a ſtatu ho-
um irregulari notatur noxia, imo finis fluxuum iſtorum
lerumque principium variorum malorum deprehen-
itur, hocque mihi de ſpecimine inaugurali ſollicito an-
am præbuit, ut loco Diſſertationis *Finem Hæmorrhoidum*
rincipium variorum malorum ſiſterem, quantum pro vi-
ium mearum tenui modulo fieri poſſet, hocque præſen-
ibus hiſce pagellis B. L. placidæ cenſuræ offerre volui.
Tu vero, ſummum Numen, & Prudentiſſime omnium
erum Director, me quoque & hos labores qualescun-
ue gratia tua exoptatiſſima guberna, & quasvis
ctiones meas in Tui majorem gloriam, proximique ſa-
utem clementiſſime dirige.

 §. I.

§. I.

INſtituti ratio perbrevem hæmorrhoidum hiſtoriam exigere videtur, quam etiam ſequenti modo præmiſſurus ſum, ut primo earundem Deſcriptionem, differentiam, locum, modum, tempus, cauſas & denique uſum explicem, ut ex his eo facilius deduci poſſit, quomodo finis hæmorrhoidum variorum malorum principium eſſe queat atque ſoleat.

§. II.

Vox Hæmorrhoïs e Græco deſumta eſt idiomate, atque idem denotat per ſe, quod alias Hæmorrhagia involvit, ſcil. fluxum ſangvinis, compoſita enim eſt ex αἷμα ſangvis & ῥέω fluo; Medicis vero in ſenſu ſtrictiori ſanguinis fluxum ex ano proprie ſignificat, & vocantur in plurali hæmorrhoides, quia vaſa hæmorrhoidalia dantur multiplicia, ſicque Hæmorrhagiæ nomine potius in genere quamlibet in reliquis corporis partibus ſangvinis profluxionem inſignire amant. Germanis hæmorrhoides vulgo audiunt: Die goldene Ader, forſitan, quia harum debita conſtitutio a graviſſimis præſervare, imo & liberare malis ſolet, ut hinc ſane multis auro cariores æſtimandæ ſint.

§. III.

Hæmorrhoides itaque proprie ſunt excretio ſangvinis ex inferiori parte inteſtini recti per vaſa ſic dicta hæmorrhoidalia periodice ut plurimum ætatem conſiſtentem ex plethora aliisque cauſis non ſine inſigni levamine afficiens. Sicque excretio genus conſtituit ſatis congruum; quamvis enim ſangvis per ſe humor maxime laudabilis & neutiquam excrementitius ſit, eo ipſo tamen, quatenus ob nimiam quantitatem vel corruptam qualitatem certa cruoris portio a naturæ ſpontaneo negotio per loca excretoria, vel etiam vias inconſvetas cum notabili commodo eliminatur, illa ipſa portio tanquam ſuperflua & ſatis noxia jure meritoque excrementitia dici poterit.

§. IV.

§. IV.

Vulgo hic fluxus (ſicut & ſimili modo ipſa vaſa hæ-
ıorrhoidalia) dividitur in internum atque externum, nem-
e dum interius ſangvis exſudat & profluit, vel in extre-
ıitate inteſtini recti prorumpit, ut quaſi exterius ipſa ve-
æ hæmorrhoidalis oſcula conſpici queant; ſunt porro
liæ fluentes & apertæ, aliæ cœcæ & furentes, quæ ſcil.
ıment cum maximo dolore, nec ſangvinem reddunt: aliæ
otantur cum inflammatione notabili, aliæ ſine illa, vid.
ac. Hollerius de morb. internis Lib. I. Cap. 55. p. 573. in Scholiis.
.oco hæmorrhoidum ſangvinearum in aliis quoque ob-
ervantur albæ, quas *D. Mich. Alberti* in peculiari Diſſertatione
e *Hæmorrhoidibus albis* explicavit, ubi non cruentam, ſed al-
icantem, partim mucilaginoſam, partim vero ichoroſam,
no quandoque ſolummodo ſeroſam prodire materiam
fferit; eamque ex efflorescentia ſerpinoſa circa hæmor-
hoides deducit. Datur pariter ſpecies hæmorrhoidum
æcarum, quæ criſtatæ appellantur, ab excreſcentia ſeu po-
ius tumore criſtam galli adæquante, vid. *Alberti in Diſſ. de
Iæmorrhoidibus cœcis*, quæ tamen diſtingvendæ ſunt a Ver-
ucis, mariſcis, rhagadibus, condylomatibus, formicis, ſi-
ıilibusque protuberantiis.

§. V.

Sedes hæmorrhoidum eſt, uti in Definitione innui,
ıferior inteſtini recti pars, vaſaque ejus ſic dicta hæmor-
hoidalia: Nimirum hæmorrhoides internæ prodeunt ex
ena hæmorrhoidali interna, quæ in inteſtinum rectum ex-
urrit, ejusque inferiorem partem ad ſpithamæ præter
ropter longitudinem, ubi præſertim ejusdem ramuli in-
eriorem inteſtini recti partem perreptant & cingunt. Hæ-
ıorrhoides externæ fluunt ex vena hæmorrhoidali exter-
a, quæ orificio inteſtini recti inſerta deprehenditur. U-
raque autem vena tam interna quam externa, rami venæ
ortæ exiſtunt, quod inter alios *Hollerius* l. c. intendit, item
eſalius de corp. hum. Fabrica Lib. 3. Cap. 5. demonſtravit his
erbis: *Ramum portæ, quem ſub recto inteſtino declivem ac meſen-*

terio

terio ſuffultum porrigi ſcripſimus non nunquam ad fæculenti ſan-gvinis per ani venulas, ſangvine interdum manantes, expurgatio-nem plurimum conducere arbitror. &c. quo cum & conſenti *Columbus Anatom. Lib. 6. Deſcribendus eſt nobis ramus, qui inte venæ portæ ramos connumeratur, ut ab eo originem ducit, qui lien dicatur, qui parte læva per meſenterium deſcendens extremum re-ctum inteſtinum petit, venasque gignit hæmorrhoidales, quibus dun-taxat poteſt a melancholico humore vindicari. Conf. Schenckius obſ med. de hæmorrhoidibus.* Quas *Celeberrimus Fiſcherus, Senior Fa-cultatis M. E. ſummè Venerandus*, in peculiari Diſſertatione *Hæmorrhoides ex palato profluentes*, annotavit, curioſiore omnino ſunt, illas tamen hic omitto, tanquam ab inſtitut meo alienas, quod tantum ordinarium locum recenſe jubet, quale judicium etiam eſto de illis, qui alias harun vias inconſvetas proferunt.

§. VI.

Ex his itaque venarum ramulis hæmorrhoidum ori-go notatur, quando cruor ille ſuperfluus, imo excremen-titius, merito appellandus per oſcula extrema harum vena-rum exſudare ſolet, in hoc enim cum menſtruis mulie-rum convenit, præſertim ſi hæmorrhoides internas ſpe-ctes, ubi haud raro adinſtar fluxus menſium notabilis i ipſo inteſtino colligitur ſangvinis quantitas, quæ etiam ib dem ſæpius coagulatur, & congrumeſcit, tandemque un quaſi impetu ſphincteris ani relaxationem quantitate ſu efficit atque prodit. Externæ tamen magis cum teneſm quodam conjunctæ ſunt, eoque exprimuntur modo, u non ſine ſenſatione quadam moleſta fluant, cum intern potius ſpontaneo naturæ negotio accidant, hincque fac lius & commodius ſuccedant quam externæ. Cœcæ ve ro ex utraque parte ſatis moleſtæ ſunt, & haud raro gra viſſima inducunt ſymptomata non ſine periculo vitæ, du cum intenſiori teneſmo venarum obſervatur tumor, im quandoque ipſa portio quædam inteſtini recti exprimit cum inſigni dolore, ex turgentibus autem ſanguine vaſ Sangviferis oriuntur hæmorrhoides tumentes, criſtatæ, ſ

mile

nileſque excreſcentiæ, quæ ob graviora incommoda me-
ito furentes vulgo appellantur hæmorrhoides, hasque
pro qualicunque levamine efficiendo ſæpius ſcarificatio-
ne, hirudinibus, aliaque Chirurgica operatione aperire,
neceſſitas urget; Non ſemel tamen hanc omnem eludere
operam viſæ ſunt; Hæ vero iis præcipue accidere ſolent,
quibus contra naturæ ſpontaneam intentionem arte flu-
xum eundem inducere Patroni ejus intenderunt, vid. Diſ-
ſert. *D. Alberti de Hæmorrhoid. cæcis.*

§. VII.

De Tempore Hæmorrhoidum varia occurrunt nota-
tu digniſſima; Quod primo attinet ipſam periodum, quam
hæmorrhoides ſervare ſolent, illa non obſervatur una ea-
demque, quia potius vel ratione diverſitatis ſubjectorum
vel aliarum circumſtantiarum quam maxime deprehendi
tur. In nonnullis itaque ubi rite ſcil. procedunt, men-
ſtruum obſervare ſolent tempus, quale mulieribus in fluxu
menſium notum eſt, ita *Schenckius Lib. 3. med. Obſ. p. m. 391.
ſeq. Hæmorrhoidibus periodicis, ut mulieres menſtruis,* vexari
quosdam, annotavit ex *Veſalio, Anton. Zimara, Amat. Luſitano*
aliisque, quid quod Idem l. c. ex *Hollerio* allegat *Hæmorrhoi-
des menſium loco etiam in gravidis fluentes.* In aliis magis con-
tinuus eſſe ſolet, quale conſtat exemplum pariter e *Schen-
ckio* l. c. quod quidam Hæmorrhoidibus affectus fuerit per
dies 45. ad libras duas ſangvinis excernens; Ita in multis
ne quidem certum tempus quoddam vel periodus locum
habet, dum mox tardius, citiusve, mox vero quaſi conti-
nuo, ſicque ſatis irregulariter hæmorrhoides apparent.
Neutiquam tamen dicere auſim, ut vulgo creditur, earum
periodum dependere à motu Lunæ, vel quaſi ſidus hoc hu-
moribus in corporibus animalibus præeſſet, eosque dirige-
ret, ut hinc fluxus menſium, imo & hæmorrhoidum origi-
nem ſuam atque periodum traheret, qui enim finem omni-
um ſiderum, in quem creata ſunt, e ſacris Literis curatius
perſcrutatur, eundemque ex *effectu & phyſice* rite dijudicat,

vix

vix eandem defendet ſententiam, uti Celeberrimus Rivinus in programmate & ex profeſſo in MSto ſuo de Aſtronomia præter multos alios demonſtrare anniſus eſt, quid mihi itaque circa hujus cauſam ſtatuendum eſſe videatur, in ſequentibus, ubi de cauſis fuſius, explicabo, Neque hic reticendum eſt, quale anni tempus fluxus hic præ cæteris amet, ubi, ſi eodem affectos expiſcemur, plurimi omnino vernum atque æſtivum accuſabunt tempus, nec ſine ratione; Conſtat enim humores noſtros tunc temporis magis, quamquidem alio, æſtuare ab aëre calidiori, ſolisque radiis, hincque elevari quaſi, ut præternaturalia e corpore eo ipſo ſimul eliminare tentet natura, unde plurimi quoque tunc obſervantur morbi & exanthematum proventus, cum frigus hyemale magis humores concentret, porosque conſtringat atque occludat, ut exin etiam in regionibus Septentrionalibus parcius obſerventur hæmorrhoides, quam in calidioribus, uti jam *Hippocrates Lib. de Aere, aquis & locis cap. 4. §. 7.* annotavit, quod inter alia injuriis climatis tribuere nullus certe dubito. Eo autem poſito reliquæ anni partes neutiquam excluduntur, cum ipſa quotidiana experientia teſtetur, quosdam nullo tempore ab iisdem immunes eſſe, quin potius periodico hoc fluxu ſuo absque notabili illo diſcrimine gaudere continuo.

§. VIII.

Non vero indiſcretim omnes hominum ætates ita vexantur: hic enim de ſtatu ordinario mihi ſermo eſt, ubi proprie â trigeſimo usque ad quinquageſimum annum perdurare dicuntur ſecundum *Hippocrat. Sect. III. Aphor. 30. & Heurnium in Comment. ad h. l.* aliosque, quamvis non negem, interdum ætatem juvenilem, imo pueritiam, vel etiam ipſam ſenectutem easdem experiri, quod vel diſpoſitioni hæreditariæ, vel fluidiori ſanguini atque plethoræ, aut energiæ cuidam naturæ, omnino tribuendum eſſe cenſeo. Quod porrò differentiam ſexus attinet, virili utplurimum dicantur, ibique vices menſium ſexui ſequiori propriaſ

prias

prias quaſi excipere ſolet; Fœminæ tamen pariter vel loco menſium vel cum iisdem ſimul hunc fluxum ſentiunt, uti in antecedentibus ex *Schenkio* allegavi, quatenus ſcil. ſunt ſubjecta ſatis plethorica, vel etiam Scorbutica, lege *Diſſert. D. Alberti de Hæmorrhoidibus Fœminarum.*

§. IX.

Cauſam hæmorrhoidum proximam ſi ſpectemus, naturæ omnino energia & operatio in ſenſum venit, qua plethoram ſublevare vel heterogeneam ſanguinis partem excernere vult, hocque in ætate puerili potius per nares, in juvenili per pectus, atque in virili per inferiores partes præſtare ſolet; Huic vero negotio in multis accingitur ex diſpoſitione quadam hæreditaria, quam etiam ob cauſam pueris atque juvenibus jamjam hic fluxus accidit quandoque, quia tamen idem in ætate conſiſtente magis obſervatur, mihi quidem videtur ratio non infima, naturam eo ipſo intendere, quo nutrimentum partium ſuperfluum, quod in ſanguine conſiſtit, ejiciat, quia tunc illo non opus eſt, uti in antecedentibus annis, cum corpus incremento indigeret. Cauſæ procatarcticæ & occaſionales hic deſumuntur a medicorum ſex rebus nonnaturalibus, ita enim aër calidior, vernus & æſtivus magis, omnino humores corporis noſtri exagitat, quam nebuloſus & frigidus, hincque hæmorrhoidibus fluentibus favet, frigidus verò potius cœcas efficit atque furentes. Quantum Cibus & Potus conferat, ſatis conſtare arbitror, cum craſſiora quævis & crudiora easdem ſupprimunt, alia e contrario laudabilia, ſanguinemque augentia, illas aperiunt. De Excretis & Retentis experientia dudum docuit, ſuppreſſionem menſium vel aliarium excretionum naturalium, efficaciſſimam eſſe in iisdem producendis. Motus quoque nimius vel fortior humores nimium exagitat, unde novimus de Equitatione, quod hunc fluxum in diſpoſitis facile inducat. Somnus quoque & Vigiliæ certo reſpectu ſymbolum ſuum adjiciunt, quatenus humores vel incraſſari vel ſubtiliſari faciunt. Huc quoque Animi Pathemata referri merentur:

tur: Sic ira integram naturam atque maſſam ſanguineam commovet, mœror vero hanc incraſſat, hincque illa hæmorrhoidibus fluentibus, hic autem cœcis anſam dat aptiſſimam, & quæ ſunt reliqua. Hic enim prolixior eſſe prohibeor, cum hæc omnia jam fuſius *in Diſſertationibus medicis Stahlianis* atque *D. Alberti* explicata ſint, quorſum etiam B. L. remitto.

§. X.

Uſus hujus fluxûs ex ipſo naturæ fine intento ſatis apparet, ille itaque in ventilatione ſanguinis præſertim conſiſtit; Sicuti enim nimia quantitas corrumpit qualitatem, ita natura negotio hæmorrhoidali proſpicit huic malo, ſeque a nimia mole liberat, uti *D. Alberti in Diſſert. de Hæmorrhoidibus, Longævitatis cauſa*, ubertim evincere niſus eſt, dum hac ratione humorum circulus redditur liberior, ut quilibet alii motus vitales, ſecretiones atque excretiones debite ſuccedant, hineque conſervetur ſanitas integra; Verum enim vero omne illud de ordinariis hæmorrhoidibus, harumque debito fluxu intelligendum eſſe profiteor; Cœcis enim furentibus atque irregularibus minime laus illa competit, quin potius præter intenſiores dolores & graviſſima ſymptomata ſæpius in præſentiſſimum mortis periculum permultos conjiciant.

§. XI.

Quæ ſit indoles atque natura hæmorrhoidum, pro inſtituti ratione ex antecedentibus ſufficienter innoteſcere arbitror, hæc enim præmittenda erant, quo ſcopum præfixum eo ſecurius aſſequi poſſem: Jam itaque ulterius progredior, ubi finem hæmorrhoidum variorum malorum principium oſtendam. Dixi vero in §. 8. terminum ordinarium hujus fluxus includi a trigeſimo usque ad quinquageſimum annum, attamen hæc regula ſuas quoque patitur exceptiones, cum in aliis citius, in aliis diutius occurrat, ut ita ſaltim a potiori tempus certum determinare more philoſophorum voluerim: Nimirum quicquid ſit, mihi jam incumbit deducere mala, quæ fluxum Hæmorrhoi-

morrhoidalem deſinentem inſequuntur, unde, quæ a cœcis, atque ſuppreſſis proficiſcuntur, ſicco hic prætereunda ſunt pede. Finis itaque hujus excretionis ſit annus 50. præter propter, vel ſenium iniens, ubi in pluribus vires naturæ ſucceſſive decreſcunt & debilitantur, humores magis hinc corrumpuntur & parciores elaborantur, integrum corpus marceſcit, cutisque rugis defœdatur, remittit tonus partium, item actiones naturales & vitales ſeu ſecretiones & excretiones, verbo: Tota œconomia animalis quam maxime turbatur, omniaque potius decrementum quam incrementum capiunt, dum anima cœlo, & corpus terræ ſeſe pedetentim quaſi appropinquare ſolet. Ita non mirum, inter alia quoque ſalutare alias hocce malum ordine ſuo interrumpi, atque ſucceſſive deficere, usque dum plane ſupprimitur. Sicuti autem ipſa ſenectus alias per ſe dicitur morbus, ita incommoda, quæ ſimul ex ipſo hoc impedito fluxu oriuntur, ſane haud leviora ſunt, uti mox videbimus.

§. XII.

Finem Menſium initium morborum variorum opportunum exiſtere, profecto experientia quotidiana luculenter edocet, & *Clariſſ. D. Stahl.* demonſtravit *in peculiari Diſſert.* Hæmorrhoides vero analogum quaſi menſium muliebrium vulgo prædicantur: Quid mirum itaque, analogiam hanc etiam in fine obſervari, quando varia exin proveniunt incommoda. Apoplexia primo loco nominanda occurrit, quæ ſane morbus Herculeus & ætatis ſeneſcentis proprius eſt, quando ſcil. a materia ſeroſo-pituitoſa vel plethora cerebrum, genusque nervoſum obſidentur, ut ſpiritus vitales ſupprimantur & in functionibus ſuis impediantur, unde ſenſus cum motu & loquela ſubito deficiunt, remanente tamen pulſu & reſpiratione; Hujus ſpecies ſunt, ſi v. g. partes cunctæ, capite tamen excepto, corripiantur, dicitur Paraplegia: Hemiplegia nominatur, ſi unicum ſaltem latus affectum fuerit. Paralyſisque demum in particulari modo bracchii vel pedis, linguæ vel

oculi impotentia eſt. Omnes hi affectus ex uno cer[illegible] proficiſcuntur principio, ſaltimque gradu differunt. F[illegible] nem vero hæmorrhoidum iisdem cauſandis eſſe aptiſſ[illegible] mum, nemo profecto inficiabitur. Cum enim ordinar[illegible] illa excretio per anum deſierit a remmittente vigore n[illegible] turali, circulus humorum interrumpitur, qui exinde co[illegible] liguntur in corpore & incraſſantur, imo caput verſus [illegible] ſcendunt, ibique ſubſident, præſertim ſerum ſecernitur v[illegible] ſcidum, cum ubique tonus remittat, imo & primæ viæ o[illegible] ficio ſuo ſatis negligenter fungantur, unde utplurimu[illegible] conqueruntur de Catarrhis continuis, quæ mox hic vel i[illegible] de ſubſident, & leviſſima demum data occaſione, acceder[illegible] te ſcil. frigore externo, vel aëris injuriis, alteratione, alii[illegible] que cauſis in actum ducuntur, in cerebro, nerviſque ſubſ[illegible] dent & modo memorata mala inducunt, ſcil universale[illegible] ſeu apoplexiam, vel particularia reliqua dicta.

§. XIII.

Melancholia delirium triſte vulgo nuncupatur, cu[illegible] ejusmodi ſubjecta omnia timent, continuoque triſtes mu[illegible] tum ejulant, latebras quærunt & hominum converſatio[illegible] nem fugiunt, ſibique vim inferre ſtudent, & quandoque de[illegible] ſperabundi Divinum Numen inſectantur blasphemiis quod, ſi vitium hæreditarium eximas, a veteribus atræ bi[illegible] li, vel infarctioni Lienis tribuitur, imo ſangvinem craſſum nigrum, fæculentumque & ejusmodi oppilationes ſubeſſ[illegible] hodienum deprehenditur. Senibus vero non alio cert[illegible] ex principio adeo familiaris eſſe ſolet, quam quia energi[illegible] natura deſveſcit, iisque cruditatibus anſam dat; Ita quo- que Hæmorrhoides deſiſtentes eo ipſo in cauſa ſunt, quan- do ſangvinis illa portio retrocedit, lienem & reliqua viſce- ra occupat, atque craſſitie ſua obſtruit.

§. XIV.

Oblivio atque Defectus memoriæ, Vigiliæ nimiæ, ve[illegible] etiam ſomnolentia ſunt affectus ſenectutem comitantes & quidem ob frigidum ſiccumque in illis temperamentum dum humidum radicale imminuitur, hujus quoque no[illegible]

ultim[illegible]

ultima eſſe ſolet cauſa humorum excrementitiorum affluxus largior ad caput, ejusque partes, unde debilitas generis nervoſi, ſenſuumque exoritur, qualis in Oblivione, vigiliis & ſomnolentia notatur. Quid quod eadem ratione ſenes reddantur Vertiginoſi, ex humorum flatulentorum & pituitoſorum intra corpus abundantia; Hæcque ex fine Hæmorrhoidum induci, nullus certe negabit qui noverit, quantam ſuppreſſio evacuationum conſvetarum naturæ noxam inferat.

§. XV.

Hinc quoque Oculorum vitia, qualis eſt Epiphora, ſive Illachrymatio, item Leniæ, ſeu ſordes palpebris adhærentes inter dormiendum; Maculæ volaticæ, hebetudo & viſus debilitas, nec non Ophthalmia, quæ eſt oculorum nflammatio, dolor, rubor, & illachrymatio, glaucorma, quando humor cryſtallinus lacteum colorem induit; Suffuſio ſeu Cataracta, vulgo der Stahr, ubi mucus quidam viſcidus plus minusve quaſi in membranulam concreſcit, atque corneæ interius adhæreſcit; Ungvis & Pannus, ſi ſcil. xterius membranula quædam Oculo accreſcit, & quæ unt ſimilia, ſenium ſæpiſſime infeſtant. Cauſa vero illoum præcipua in corruptis maxime humoribus & natura ebilitata conſiſtit; Quale quid ex Hæmorrhoidibus defiientibus ſuboriri ratio atque experientia luculenter teantur. Quorſum & affectiones Auditus referri merenur, uti ſunt Tinnitus aurium, Otalgia, abſceſſus aurium c. quatenus eadem hæc ex ſimilibus producuntur caus humoralibus, quibus hæmorrhoidalis excretio ſuppreſ oportune ſuccurrere ſolet.

§. XVI.

Sequuntur Catarrhi ſeu affluxus Lymphæ vitiatæ in rtem quantam corporis humani, dolorem, ſæpiusque morem efficiens, ubi variæ demum occurrunt ſpecies, capite ſcil. Coryza humida & ſicca, ſive gravedo, tumeſcentia amygdalarum ſeu tonſillarum, quam raudo comitatur, tuſſis, infarctus bronchiorum, angina,

alia-

aliaque, quæ ſecundum differentiam partium diverſimod
appellantur; Defluxiones autem ejusmodi ſeroſæ vel pi
tuitoſæ præter externa accidentia, uti ſunt aër frigidior &
turbulentus, aliæque injuriæ, vitioſis omnino tribuuntu
humoribus, viſcidis nempe, vel nimium ſalſis atque ſimi
libus, quæ facillimo negotio accidunt ex functionibus na
turalibus prohibitis, turbatisque excretionibus debitis
quis itaque dubitaret? eadem in ſenibus frequentius ob
ſervari, vel eam ob cauſam, quia hæmorrhoidale negotiun
ceſſavit, ſi nimirum ſubjecta illa prius hæmorrhoidalia ex
perta fuerint, de iis enim hic mihi ſermo eſt, ut quilibe
facile perſpicit, quamvis non negem, omnes hos affectu
alios quoque infeſtare ex aliis cauſis, imo nec omnibus ac
cidere neceſſario, licet prius hunc fluxum ſenſerint lar
gius.

§. XVII.

Modo dictis quoque annumeranda ſunt mala medi
ventris, ſeu Thoracis, ut Aſthma & Dyſpnœa, ſive difficili
reſpiratio ex morboſa pulmonum diſpoſitione orta; Em
pyema & Apoſtema pulmonum, quæque aliæ ex vitiis pul
monum obſervantur effectiones, v. g. Phthiſis, Tuſſis, He
ctica atque plures ex ſubſidentibus humoribus pravis, ſcil
viſcidis & acido-ſalſis circa hæc loca, hæcque ſenectutem
præ cæteris infectantur, in permultis non ſine fundamen
to judicari arbitror, ceſſationem hæmorrhoidum præpri
mis anſam dediſſe, quod ex antecedentibus quoque ec
fuſius colligi poterit, cum hinc abundantia cruoris, ve
prava ejusdem qualitas ob interceptam ejectionem ordi
nariam corpus ulterius permeet, moxque ſuperius vel in
ferius noxam ſuam inferat, uti hæc mala docent.

§. XVIII.

Debilitates Ventriculi & Inteſtinorum, quæque exin
ſuboriuntur incommoda, ut Apepſia, vel Dyſpepſia, Ru
ctus, ventriculi Dolor gravativus, Cardialgia, item Chole
ra, Teneſmus, Tormina Ventris, ſimiliaque in ſenibu
ex eodem principio haud raro notantur, imo & Scirrhi

dolo

doloresque Hepatis atque Lienis, uti jamjam ſuperius, de Melancholia innui, aliæque infarctiones Viſcerum decrepitis communes ſunt, quia vigor naturalis in ipſis deficit & omnis œconomia animalis perverſa & labefactata eſt, ita vero hæmorrhoidum finis eo magis in cauſa eſſe ſolet, quo arctior cum iisdem datur connexio atque conſenſus inter partes viciniores.

§. XIX.

Hæmorrhoides rite fluentes a calculo Renum atque Veſicæ præſervare, imo & ſubducendo materiam augmento aptam liberare, inter celeberrimos quosvis medicos conſtat, quid itaque mirum? easdem ex naturæ decremento ſuppreſſas calculoſas concreſcentias cauſari, quod certe in iis tanto magis locum habebit, ubi jam prædiſpoſitio quædam, vel hæreditaria, vel etiam acquiſita ad ejusmodi mala occurrit; cum præſertim hoc fluxu cruditates ♀reæ & quævis impuritates maſſæ ſanguineæ ad analogiam fluxus menſium ejiciantur, quæ dein in corpore remanent, & ſecundum diſpoſitionem ſubjecti vel aliam occaſionem datam in hac vel illa corporis parte ſubſident, unde ortus, augmentumque calculi manifeſte propullulat. Conſtat vero per experientiam, nephritidem cum arthritide ſororio quaſi vinculo cohærere, ut hinc quoque facillimo negotio altera in alteram degeneret, imo deſinat, atque reciprocet; harum autem cauſa proxima profecto non eſt alia, quam impuritates humorum ⊖ino ♀reæ, quæ cum humoribus adhuc unitæ mox hic vel illic in corpore moleſtias excitant, doloresque atroces, uti in arthritide vaga ſive ſcorbutica, vel fixius adhæreſcunt partibus tendinoſis nervoſisque, qualis eſt arthritis fixa, vel in certis quibusdam partibus ligamenta articulorum, atque tendines obſident v. gr. in chiragra, Iſchiade, Gonagra, Podagra & reliquis, vel interius concreſcunt in corpus quoddam ſolidum, ſeu calculum Renum & Veſi-

cæ: Omnia hæc ſenibus familiaria ſunt mala, neque in congrue deſinentibus hæmorrhoidibus in permultis præter alia tribuuntur. Evolv. *Schenkius med. obſ. de Iſchiade p. m. 770.* Quorſum & ſpectat, ſi tota maſſa ſanguinea fuerit ſcorbutica & depravata, quale quid ſeptentrionalibus gentibus præ cæteris accidit, imo & ſenibus ſæpius eveni poſt finem hujus fluxus, de quo legi meretur *D. Albert Diſſert. de Hæmorrhoidum conſenſu cum ſcorbuto.*

§. XX.

Hydrops ejusque ſpecies originem ducunt a vitio lymphæ, quatenus illa vel nimium ſeroſa, viſcida vel acri fuerit, atque vaſcula ſecretoria & excretoria obſtruit, vel corrumpit, hincque in partes extravaſatur, quorſum & tumores œdematoſi pedum referuntur; ſic quoque ex pituita cum bilioſis acidisve humoribus commiſta Cachexia totius corporis generatur, quæ præſertim fœminas ob fluxum menſium ſuppreſſum afficit, quæ in ſexagenariis ex hæmorrhoidibus deſinentibus eo certius efficiuntur, cum hæ deſcriptas cauſas ordinarie inducere ſoleant. Scabies aliaque exanthemata & defœdationes cutis, in ætate ſenili deprehenduntur, derivanturque ab humorum excrementitiorum ſcorbuticorumque copia, quæ a natura ad extremitates propelluntur; Tremores artuum atque Contracturæ a vitioſis humoribus deducuntur jure meritoque; Quæ omnia ex hæmorrhoidibus abſolutis proficiſci ex ſæpius dictis luculentius omnino conſtat; nullum itaque eſt dubium mala illa memorata ſatis magna, præter incommodum atque dolorem, utplurimum quoque mortem hominum ciere atque vitam abbreviare; Sunt autem morbi hi longe plures, qui Senectutem comitantur ex fine hæmorrhoidum, quam ut chartæ hujus anguſtia illos omnes atque ſingulos capere queat, quod etiam ſcopum noſtrum excedere videtur: ſufficiet itaque vel potiora ejusmodi mala indigitaſſe atque indicaſſe vel

primis

primis quoque labris, qua ratione ab illa cauſa deducenda ſint. Noſtrum vero jam erit, quomodo eadem vel præſervari, vel curari, vel ad minimum ſublevari quodammodo poſſint, breviter ſuperaddere certam methodum.

§. XXI.

Quam quilibet modo recenſitorum affectuum curam ſpecialem opemque requirat, in præſens explicare, ſupervacaneum puto, cum ea omnia potius e Practicorum ſcriptis medicis ſufficienter peti queant; neque id certius affirmare audeo, curationem perfectam atque reſtitutionem in omnibus locum habere, cum ut antea dixi, ſenectus per ſe putetur morbus, & ſenex perfecte ſanus noſtro tempore inſtar miraculi habendus ſit, integra enim illorum natura tunc quidem apparet debilior, unde tota œconomia animalis turbatur manifeſte, ut hinc ætas illa neceſſario evadat valetudinaria ſive morboſa. Si tamen quid eſt, quod hoc loco pro cura adjicere poſſem, hoc certe in eo conſiſtet, ut tam præſervative quam curative modum quendam oſtendam, quo mala illa vel evitare, vel tollere, vel mitigare quis poſſit. Primo itaque loco e fonte chirurgico Venæſectio ſeſe offert, quæ omnino ſecundum celeberrimorum practicorum ſententiam plethoricis commendari meretur, noſtris vero ſenibus, de quibus hic mihi ſermo eſt, eadem optime convenit, præſertim ſi antea evacuationi huic ſangvinis quam maxime aſſveti fuerint, locum hujus ordinarie quidem pedibus aſſignari mallem, quo ſecundum conſvetum hæmorrhoidum fluxum etiam humores inferiora verſus ſubleventur, nihil tamen obſtat, quo minus etiam alia eligamus loca, præſertim ſi ſymptomata jamjam præſentia, vel etiam reliqua indicantia aliud ſuadeant; hujus quoque in locum ſcarificatio, vel alia ſangvinis diminutio ſubſtitui poteſt, pro differentia circumſtantiarum, vel conſvetudine ſubjecti. Hæc tamen de iis ſenibus intelligi volo, quæ adhuc ſanguinis

UNoculi Cœcos tentas reſerare receſſus,
Ut fluat e ſolitis ſanguinis unda viis.
Rem facis egregiam! mi DUCKEWITZI, ſupremus
Annuat! ut *Celebris Doctor* in arte cluas.

Gratulabundus apponebat

FERDINANDUS LÜDENIUS,
Med. D. & Pract. Halenſ.

Omnia

OMnia jam nummis veniunt, aurumque ſequuntur,
Quæ dantur mundi gloria, fama & honos.
Attamen & dignus meritô ſibi cuncta recondit,
Laudibus ac ſummis pulchra Prabæa capit;
Utique ſic *Tibimet* jam fertur Purpura, Amice,
Cœptis & votum det DEVS omnipotens.

Sic animitus congratulatur
quondam contubernalis
G. M. *Philiater.*

DVCKEWITZI, *Tibi* poſitam contingere metam
Dum cupis & ſpecimen promtus in arte paras:

Hæc

Hæc mea pauca licet! Sed amici ſuſcipe vota,
Vota quidem fido pectore fuſa *Tibi*
Applaudunt omnes & ego *Tibi* grator honores
Ex animo læto proſpera quæque vovens:
I felix ægram ſanans cum corpore mentem,
Sic ſtudiis fructus commoda mille feres.

Hiſce ſuo olim Lipſiæ Amico, Fautorique longe Honoratiſſimo capeſſendos Honores in Medicina gratulari voluit, debuit

ARNOLDVS MILICHIVS,
Med. Cult.